

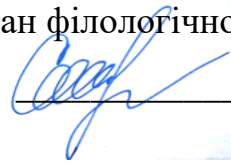
Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Філологічний факультет

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою філологічного факультету
(протокол № 4 від «09» січня 2024 р.)

Декан філологічного факультету

_____ Т.В. Сіроштан

**Програма комплексного атестаційного екзамену з англійської мови та
літератури з практикою перекладу**

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Освітньо-професійна програма: **Філологія. Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська**

Спеціальність: **035 Філологія**

Запоріжжя – 2024

Програма комплексного атестаційного екзамену з англійської мови та літератури з практикою перекладу / Укладачі: доцент Камишова Т.М., старший викладач Байтерякова Н.Ю., старший викладач Зіненко Н.В. / За заг. ред. к.філол.н., доцента Камишової Т.М. – Запоріжжя: МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2024. – 20 с.

Ухвалено на засіданні кафедри германської філології (протокол № 5 від “22” грудня 2023 р.)

Пояснювальна записка

Розвиток освіти в Україні визначається у загальному контексті Європейської інтеграції з орієнтацією на фундаментальні цінності загальносвітової культури, реалізацією положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки. У світлі окресленої орієнтації комплексний атестаційний екзамен з англійської мови та літератури з практикою перекладу включає наступні дисципліни: «Практичний курс англійської мови з мовленнєвою практикою та курсовою роботою», «Вступ до перекладознавства», «Практика перекладу з англійської мови», «Історія світової літератури», «Література англійськомовних країн», «Література німецькомовних країн».

Екзаменаційна картка до комплексного атестаційного екзамену з англійської мови та літератури з практикою перекладу містить чотири питання:

1. Монологічна розповідь за запропонованою темою.
2. Теоретичне питання з перекладознавства.
3. Теоретичне питання з літератури.
4. Завдання з практики перекладу з англійської мови (переклад тексту).

Метою курсу «Практичний курс англійської мови з мовленнєвою практикою та курсовою роботою» є створення у здобувачів вищої освіти широкої теоретичної бази для її професійної діяльності та вироблення вмінь спілкуватися англійською мовою в усній та письмовій формі, що забезпечується формуванням навичок, необхідних для всіх чотирьох видів мовленнєвої діяльності.

Метою курсу «Вступ до перекладознавства» є ознайомлення студентів з можливою професією та основами професійної етики, з правовим статусом перекладача; висвітленням теоретичних основ перекладу як процесу і результату, роз'яснення системи термінів і понять, що їх використовують і в теорії перекладу, і в перекладацькій практиці.

Метою курсу «Практика перекладу з англійської мови» є розвинути компетентності здобувачів вищої освіти в галузі перекладу, основних стратегій і одиниць перекладу, а також лексико-граматичним прийомам перекладу, які застосовуються при перекладі текстів різного жанрово-стилістичного характеру, розвивати навички адекватного усного та письмового перекладу з англійської мови на українську та у зворотному напрямку.

Метою курсів «Історія світової літератури», «Література англійськомовних країн» та «Література німецькомовних країн» є формування у студентів уявлення про художню своєрідність західноєвропейських національних літератур, про умови їх становлення і розвитку, взаємозв'язки та впливи, про найбільш присутні питання й проблеми світового літературного процесу на його різних етапах.

Практичний курс англійської мови з мовленнєвою практикою та курсовою роботою

Практика усного та писемного мовлення

Фонетика. Артикуляційна і просодична бази як компоненти фонетичної бази. Артикуляційна база англійської мови. Статичний аспект артикуляційної бази – положення основних артикуляцій: плоский (щільне прилягання до зубів) уклад губ, підтягнутість кінчика язика від зубів, низьке положення задньої частини язика. Динамічний аспект – характер переходу від приголосного до голосного та від голосного до приголосного, динаміка артикуляції голосного в межах складу, на стиках складів (слів).

Просодична база: мелодика, фразова акцентуація, ритм на рівні просодичної бази. Специфіка мелодійного контуру англійського мовлення. Специфіка фразової акцентуації. Специфіка ритму англійського мовлення: контрастне виділення наголошеного складу в акцентній (ритмічній) групі англійської мови.

Граматика. Іменник. Граматичні категорії іменника: число, відмінок. Основні синтаксичні функції: підмет, додаток, предикатив. Іменники загальні та власні, ті, що піддаються переліку, і ті, що не піддаються переліку, абстрактні та конкретні, такі, що означають живу істоту і неживий предмет, предметні та збірні.

Число. Однина, множина. Утворення форми множини.

Артикль. Службовий індикатор іменника. Система артиклів: неозначений, означений артикль, значуща відсутність (нульовий артикль). Фонетично сильні та слабкі форми артикля. Основні функції артикля. Семантичний зв'язок означеного артикля з вказівним займенником. Ототожнююча функція означеного артикля.

Дієслово. Граматичні категорії дієслова: особа, число, час, вид, стан, спосіб. Особові та неособові форми дієслова (інфінітив, герундій, дієприкметник, дієприслівник). Основна функція особових форм дієслова – вираження присудка. Функції неособових форм дієслова.

Базові форми дієвідміни: основа теперішнього часу, основа минулого часу (дієприкметник II). Правильні (регулярні) та неправильні (нерегулярні) дієслова.

Дієслова смислові, службові (модальні, аспектні, дієслова-зв'язки) та допоміжні. Дієслова перехідні та неперехідні. Дієслова термінові та нетермінові, динамічні та статичні.

Особові форми дієслова. Особа та число. Особа та число дієслова як категорії, що виражають певні характеристики суб'єкта. Три особи, два числа дієслова. Зв'язок значень особи та числа. Особові займенники як показники числа. Форма III особи однини теперішнього часу – єдина форма дієслова з граматичною флексією в англійській мові. Архаїчна форма II особи однини. Особливості особових форм дієслова to be.

Часи. Теперішній, минулий, майбутній, майбутній час в минулому. Види: неозначений, тривалий, перфектний (доконаний), перфектно-тривалий.

Пасивна форма дії та пасивна форма стану.

Неособові форми дієслова (інфінітив, герундій, дієприкметник, дієприслівник), як форми, що поєднують в собі ознаки дієслова з ознаками інших частин мови.

Інфінітив. Вживання інфінітиву у функції підмета: в препозиції до дієслова присудка - проста структура; в постпозиції до дієслова – присудка – в конструкції з упереджуючим займенником. Вживання інфінітиву у функції предикатива в складному іменному присудку. Вживання інфінітиву у функції додатка.

Складний підмет з інфінітивом. Структура конструкції. Вторинно-предикативний характер відношень між інфінітивом та іменником, що входять до конструкції.

Герундій. Вживання герундія.

Дієприкметники. Два типи дієприкметників: дієприкметник теперішнього часу (дієприкметник I), дієприкметник минулого часу (дієприкметник II). Дієприкметник I. Форми дієприкметника I і перехідних дієслів: дійсна неозначена, перфектна, пасивна неозначена. Форми дієприкметника I і неперехідних дієслів: неозначена, перфектна. Відносний характер вираження часу формами дієприкметника I. Вираження одночасності. Вираження безпосереднього передування неозначеною формою дієприкметника від дієслів руху, фізичного сприйняття та деяких інших. Ад'єктивні та адвербіальні ознаки дієприкметника I.

Прикметник. Основні синтаксичні функції прикметника: функція предикатива та функція означення. Прикметники якісні та відносні. Ступені порівняння прикметників: звичайний, вищий, найвищий.

Прислівник. Частина мови, яка передає ознаки дії (процесу), вираженої дієсловом, та ознаку властивості, вираженої прикметником чи іншим прислівником.

Класифікація прислівників за значенням: прислівники якості, прислівники міри й ступеню, прислівники обставинних значень – часу, частотності, місця, причин, наслідку, способу дії.

Займенник. Особові та присвійні займенники. Вказівні займенники. Зворотні займенники. Взаємні займенники. Неозначені займенники. Питальні займенники. Відносні і сполучникові займенники.

Речення – як одиниця мовлення, що складена із слів за граматичними правилами і виражає відносно завершену думку. Речення як складовий елемент монологічного та діалогічного мовлення.

Члени речення. Головні та другорядні члени речення. Склад речення: група підмета та група присудка. Двоскладне речення – стандартне речення англійської мови. Поняття простого, ускладненого та складного речення.

Розповідне речення. Стверджувальне розповідне речення. Заперечне розповідне речення. Порядок слів у простому розповідному реченні. Інтонація розповідного речення. Виділення центру повідомлення в розповідному реченні.

Питальне речення. Спонукальне речення. Окличне речення.

Просте речення. Підмет простого речення. Присудок простого речення. Додаток. Означення. Обставина. Відокремлені члени речення. Однорідні члени речення. Односкладне речення. Складносурядне речення. Складнопідрядне речення. Підрядне підметове речення. Предикативне підрядне речення. Додаткове підрядне речення. Означальне підрядне речення. Обставинне підрядне речення.

Розмовна практика

1. "Sport and Games Popular in English-speaking Countries and Ukraine".
2. "Health Service in Great Britain, USA and Ukraine".
3. "My Future profession".
4. "Trends and genres in music".
5. "Books in Our Life (my favourite English / American writer, my favourite Ukrainian writer)."
6. "English as a World Language".
7. "Ukraine and the Ukrainians (geographical position, cities and town, Kyiv, places of interest)".
8. "TV and Cinema. Their Impact on People".
9. "New Information Technologies and modern means of communication".
10. "The System of Secondary Education in Great Britain, the USA and Ukraine".
11. Political System in English-speaking Countries and Ukraine (branches of power, elections, political parties and movements).
12. Arts in Our Life (trends in art, art museums, the English school of painting, my favourite painter).
13. "Youth and Music".
14. "Eating and Drinking Habits in English-speaking Countries and Ukraine".
15. "The USA and the Americans (geographical position, cities and towns, Washington, places of interest).
16. "Family Life (family relations, bringing up children, family problems).
17. Britain and the British (geographical position, cities and towns, London, places of interest).
18. Human Rights. The Constitution of Ukraine".
19. Teaching practice (reflecting of the teaching experience, what makes a good teacher, class management, problem children).
20. Interests and problems of young people in English-speaking countries and Ukraine".
21. The World Around Us (environmental problems, environmental protection, world ecological movements).
22. National Festivals and Family Celebrations".
23. "English, American and Ukrainian characters. Overcoming stereotypes".
24. "Student's life and studies".
25. My Favourite Actor/Film Director".
26. "On the move (travelling by air, sea, rail or car, hiking and cycling).
27. Mass Media in English-speaking Countries and Ukraine".
28. The System of Higher Education in English-speaking Countries and Ukraine".
29. There is No Place Like Home (native town / homes and housing in Ukraine).
30. Seasons and Weather.

Вступ до перекладознавства

Практика перекладу з англійської мови

Зміст і форма в перекладі.
Визначення, класифікація реалій та їх переклад.
Визначення, класифікація каламбурів та їх переклад.
Принципи художньої точності в перекладі.
Теорія рівнів еквівалентності.
Текстова імплікація.
Труднощі перекладу.
Текстові аспекти перекладознавства.
Ознаки вірша та специфіка його перекладу.
Специфіка перекладу прози.
Нівелюючі та компенсуючі засоби в перекладі.
Переклад назв державних та громадських установ, компаній, корпорацій, фірм.
Лексичні прийоми перекладу.
Словесний образ в художньому перекладі.
Переклад фразеологізмів.
Стилістичні прийоми перекладу.
Етапи роботи перекладача.
Складність, що вирішуються в процесі перекладу.
Граматичні труднощі перекладу. Переклад неологізмів.
Переклад. Види перекладознавства.
Завдання теорії перекладу.
З історії розвитку перекладознавства.
Семантичні аспекти перекладу.
Види перекладу.
Одиниці перекладу та сегментація тексту.
Види перетворень під час перекладу.
Нормативні аспекти перекладу.

Рекомендована література

1. Теорія перекладу: для студентів 3-4 курсів ф-ту «Референт перекладач», які навчаються за спеціальністю 035 Філологія (Переклад) /Нар. укр. акад., [каф. теорії та практики перекладу ; авт.-упор. О. А. Кальниченко]. – Харків : Вид-во НУА, 2017. – Ч. 1. – 64 с.
2. Телегіна Н.І., ПРАКТИКУМ З ПЕРЕКЛАДУ (навчально-методичний посібник). – Івано-Франківськ, 2019. – 75 с.
3. Гудманян А. Г. Ділова англomовна комунікація: навч. посібник / А. Г. Гудманян, Ю. М. Плетенецька, О. М. Линтвар ; Нац. авіац. ун-т. - Київ : НАУ, 2016. – 126 с.

4. Переклад текстів міжнародних англомовних угод українською мовою: Три базові угоди у галузі прав людини: навч. посіб. / Л. М. Черноватий, Т. В. Ганічева, Н. В. Зінукова [та ін.]. – Вінниця : Нова Книга, 2017. – 272 с.
5. Мамрак А. В. Вступ до теорії перекладу: навч. посіб. - К. : ЦУЛ, 2017. - 304 с.

Історія світової літератури

1. Визначте періодизацію античної літератури. Окресліть соціально-культурні умови розвитку давньогрецької літератури.
2. З'ясуйте у чому полягає “гомерівське питання”. Схарактеризуйте образ Одисея з однойменного твору Гомера.
3. Визначте місце міфології у розвитку античної літератури. З'ясуйте роль міфів для подальшого розвитку світової літератури. Наведіть один із прикладів давньогрецьких міфів.
4. З'ясуйте, у чому полягає новаторство Есхіла. Проаналізуйте один із його творів (проблематика, образна система).
5. Проаналізуйте розвиток театрального мистецтва Давньої Греції. Назвіть імена найвідоміших драматургів. Визначте, що нового вони привнесли до театрального мистецтва.
6. Проаналізуйте творчий шлях Софокла. Проаналізуйте твір “Цар Едіп”.
7. Проаналізуйте розвиток поетичного мистецтва античного світу. Стисло охарактеризуйте творчість Алкея і Сапфо.
8. Проаналізуйте байкарську творчість Езопа (2-3 байки на вибір студента). Визначте роль Езопа для подальшого розвитку байки.
9. Проаналізуйте творчість Мененандра. Визначіть проблематику його творів.
10. Схарактеризуйте основні принципи розвитку давньоримської літератури.
11. Проаналізуйте проблематику творчості Теренція. Визначте основні проблеми, порушені у творі “Брати”
12. Проаналізуйте “Пісню про Роланда” — вершину французького епосу. Визначте сюжетно-композиційні особливості твору, образну систему.
13. Дайте характеристику іспанському героїчному епосу.
14. Визначте художню своєрідність лицарських романів. Проаналізуйте сюжетно-композиційні особливості роману про Трістана та Ізольду.
15. Проаналізуйте гротеск і сатиру у творі Ф. Рабле “Гаргантюа і Пантагрюель”.
16. Проаналізуйте філософські питання і проблематику твору В. Шекспіра “Гамлет”. Дайте визначення поняття “гамлетизм”.
17. Проаналізуйте основний конфлікт й образну систему твору В. Шекспіра “Ромео і Джульєтта”
18. Проаналізуйте основний конфлікт (ідеал\реальність) твору М. Сервантеса “Дон Кіхот”.
19. Проаналізуйте естетико-філософські погляди М. Сервантеса. Доведіть, що твір “Дон Кіхот” — пародія на лицарський роман.
20. Розкрийте тематичне розмаїття поетичних творів Ф. Війона, зробіть ідейно-естетичний аналіз поезій Ф. Війона (на вибір студента).

21. Визначте характерні риси французького класицизму. Проаналізуйте твір П. Корнеля “Сід” (принципи класицизму, конфлікт твору, образну систему)
22. Визначте роль Мольєра у розвитку комедії. Визначте тематику і проблематику його творів (на конкретних прикладах творів).
23. Проаналізуйте творчий шлях Дж. Свіфта. З’ясуйте, чому твір “Мандрі Гуллівера” — сатиричний твір.
24. Проаналізуйте роман Д. Дефо “Пригоди Робінзона Крузо” як приклад роману-виховання.
25. Проаналізуйте своєрідність розвитку літератури Німеччини першої половини ХІХ століття. Назвіть провідні школи, напрями, представників.
26. З’ясуйте, у чому полягає оригінальність творчого мислення Дж. Байрона. Проаналізуйте твір “Паломництво Чайльд Гарольда” (проблематика, конфлікт, образна система)
27. Розкрийте специфіку романтичного гротеску у творі Гофмана «Малюк Цахес».
28. Розкрийте загальні тенденції розвитку романтизму у Франції. Визначте коло проблем творчості Жорж Санд.
29. Проаналізуйте тематику і проблематику поетичних творів В. Блейка.
30. Розкрийте специфіку американського романтизму.
31. Проаналізуйте творчий шлях В. Гюґо. Визначте коло проблем, порушених у творі “Собор Паризької Богоматері” (на конкретних прикладах з твору).
32. Визначте особливості проблематики твору В. Скотта «Квентін Дорвард». Філософські ідеї у творі.
33. Реалізація соціальних і моральних проблем у творі О. де Бальзака “Гобсек”.
34. Проаналізуйте історію створення “Людської комедії” О. де Бальзака. Визначте проблематику творів циклу.
35. Проаналізуйте роман Ч. Дікенса “Домбі і син”: проблематика, сюжетно-композиційні особливості, образна система.
36. Проаналізуйте шляхи становлення італійського романтизму.
37. У чому полягає багатогранність творчості Г. Флобера? Визначте проблематику творів (на прикладах з творів).
38. Визначте художні особливості роману “Джейн Ейр” Ш. Бронте. Дайте стислу характеристику головним персонажам.
39. У чому метафоричність твору У. Теккерея “Ярмарок марнославства”? Проаналізуйте основні проблеми, порушені у творі.
40. Розкрийте основні принципи розвитку драматургії кінця ХІХ початку ХХ століття.
41. Проаналізуйте модерністські течії ХХ століття.
42. Якими тенденціями характеризувався розвиток поезії кінця ХІХ початку ХХ століття? Зробіть ідейно-естетичний аналіз однієї з поезій символістів.
43. Дайте визначення поняттю “втрачене покоління”. Проаналізуйте, як у творчості Е. М. Ремарка реалізується це поняття.
44. У чому полягає оригінальність творчого світобачення Б. Шоу? Наведіть приклад твору.
45. У чому полягає новаторство В. Вулф? Визначте проблематику одного з творів, зазначивши, які модерністські засоби Ви знайшли у творі.
46. Визначте основні принципи натуралізму Е. Золя. Схарактеризуйте головного персонажа (Етьєна Лантьє) твору “Жерміналь”

47. З'ясуйте специфіку розвитку жанру роману-антиутопії в зарубіжній літературі ХХ століття. Розгляньте під цим кутом зору творчість Дж. Орвелла.
48. Проаналізуйте філософське підґрунтя французького екзистенціалізму. Проаналізуйте творчість А. Камю з позиції екзистенціалізму (на конкретному прикладі з твору)
49. Проаналізуйте сюжетно-композиційні особливості роману Т. Драйзера “Американська трагедія”.
50. Визначте провідні ідеї творчості Сартра. Проаналізуйте один із його творів з позиції екзистенціальних мотивів.

Рекомендована література

1. Баласанян Н. Театр як антропологічна модель «дзеркала життя» та виховна стратегія гри у філософії Ф. Шиллера . *Серія «Теорія культури і філософія науки»* 2020, Випуск 62. С. 26–34
2. Вечірко О. Специфіка романтичного гротеску у романі В. Гюго “Собор Паризької Богоматері” та казці Е.-Т.-А. Гофмана “Малюк Цахес”. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2022. № 53. Том 2. С. 60– 63.
3. Вишницька Ю., Тверітінова Т. Історія межі ХІХ — початку ХХ століття: навч-методичний посібник для студентів/ вид. 2-е випр, доповнене. Київ: Київський університет ім. Б. Грінченко, 2022. 304 с.
4. Гурдуз А. Історія світової літератури (ХІХ – початок ХХ ст.): навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2019. 192 с.
5. Давиденко Г. Історія зарубіжної літератури Середніх віків і Відродження. Київ: ЦУЛ, 2019. 279 с.
6. Данильчук О.М. Історія зарубіжної літератури ХVІІ–ХІХ ст. Класицизм. Бароко. Просвітництво. Сентименталізм. Романтизм. Реалізм: навч. посіб. Миколаїв: НУК, 2020. 140 с.
7. Деркачова О., Ушневич С. Сучасна англійська література: воркбук [електронне видання]. Івано-Франківськ, 2021. 95 с.
8. Історія зарубіжної літератури. Романтизм як літературний напрям: навчальний посібник / Укладач Г. В. Осіпчук. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. 127 с. Огульчанська О.А., Землянська А.В. Історія зарубіжної літератури II пол. ХХ- поч. ХХІ ст.: навч. посіб. Мелітополь: МДПУ, 2015. 159 с.
9. Ковбасенко Ю. Антична література: навчальний посібник для ВНЗ. Київ: Видавництво КМПУ “Університет”, 2015. 256 с.
10. Косс А. Трансформації гуманізму: між наукою і філософією. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2023. С. 57 –62
11. Лютий Т. Філософські інтерпретації самоті в сатирі Франсуа Рабле, в трагедії Вільяма Шекспіра та в епічному романі Мігеля де Сервантеса. *Наукові записки філософії НаУКМА. Філософія і релігієзнавство*. Т.11–12. 2023. С. 54 – 67.
12. Огульчанська О.А. Свій/чужий хронотоп у романі Дат Гатчисон “Сад метеликів”. *Українські студії в європейському контексті*, №1. 2020. С. 131 – 133.

13. Огульчанська О.А. Свій/чужий хронотоп у романі Еріха Марії Ремарка “Час жити і час помирати”. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки. Вип. 148, 2016. С. 128 – 132.*
14. Огульчанська, О. А. *Поетикальні вектори романів Еміля Золя «Жерміналь» і Івана Франка «Борислав сміється».* *Українські студії в європейському контексті: зб. наук. пр. 2021. (3). С. 142-145.*
15. Славич Т. *Історія зарубіжної літератури (Антична література, література Середніх віків та Відродження): навчально-методичні розробки для студентів 1 курсу денної та заочної форми навчання факультету іноземної філології.* Ужгород, 2023. 47 с.
16. Тихоненко С. Гротескні форми II частини роману Джонатана Свіфта «Мандри Гуллівера». *Trajectoriâ Nauki = Path of Science. 2017. Vol. 3, No 11. С.1001–1015.*
17. Яременко Н. В., Коломієць Н. Є. *Історія зарубіжної літератури: Середньовіччя – XVIII століття : навчальний посібник.* Кривий Ріг, 2023. 335 с.
18. Яременко Н. В., Коломієць Н. Є. *Історія зарубіжної літератури XVII - XVIII століття: матеріали для вивчення: навчальний посібник.* Кривий Ріг, 2021. 168 с.

Література німецькомовних країн

- Thema 1. Deutsche Literatur von ihren Anfängen bis zum Ende des frühen Mittelalters.
- Thema 2. Hoch und Spätmittelalter (1170-1500)
- Thema 3. Humanismus und Reformation (1470/80-1600).
- Thema 4. Barock (1600-1700)
- Thema 5. Pietismus, Rokoko und Empfindsamkeit (1670-1780)
- Thema 6. Aufklärung (1720-1785)
- Thema 7. Sturm und Drang (1767-1785/90)
- Thema 8. Klassik (1786-1805).
- Thema 9. Zwischen Klassik und Romantik (1793 -1811).
- Thema 10. Romantik (1798-1830).
- Thema 11. Biedermeier (1815-1850).
- Thema 12. Junges Deutschland (1830-1850).
- Thema 13. Poetischer Realismus (1850-1890)
- Thema 14. Naturalismus (1880-1900).
- Thema 15. Literatur der Jahrhundertwende (1890-1920).
- Thema 16. Expressionismus (1910-1925).
- Thema 17. Literatur der Zwanziger Jahre (1918-1933).
- Thema 18. Deutsche Literatur im Exil (1933-1945).
- Thema 19. Literatur der BRD (1945-1990).
- Thema 20. Literatur der DDR.
- Thema 21. Literatur im wiedervereinigten Deutschland (seit 1990).
- Thema 22. Literatur Österreichs seit 1945.

Рекомендована література

1. Barbara Baumann Brigitta Obere. Deutsche Literatur in Epochen. – Ismaning: Max Hueber Verlag, 2000. – 368 S.
2. Barbara Baumann Brigitta Obere. Deutsche Literatur in Epochen. Arbeitsaufgaben. – Ismaning: Max Hueber Verlag, 2000. – 120 S.
3. Barner, Wilfried Geschichte der deutschen Literatur von den Anfängen bis zur Gegenwart. Bd. 12, Geschichte der deutschen Literatur von 1945 bis zur Gegenwart / Von Wilfried Barner, A. von Bormann, M. Durzak u. a.; Hrsg von Barner Wilfried, 1994.
4. Cowen R.C. Der Naturalismus. Kommentar zu einer Epoche. – München, 1973.
5. Deutsche Dichter der Moderne. Ihr Leben und Werk/ Hrsg. von Benno von Wiese. – Berlin, 1965.
6. Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. – 7.Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. – Stuttgart: Verlag J.B. Metzler, 2008.
7. Deutsche Romane des 20. Jhts. Neue Interpretationen/ Htsg. von P.M.Lützeler. – Königstein, 1983.
8. Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. – Львів: Паїс, 2003
9. Geschichte der deutschen Literatur vom 18. Jahrhundert bis zur Gegenwart. Bd. 3-2, 1945-1980 2. Aufl. – Weinheim: Beltz Athenäum, 1994
10. Glaser H. A. (Hg.) Deutsche Literatur zwischen 1945 und 1995. Eine Sozialgeschichte. – Bern, 1997.
11. Koopmann H. Die Entwicklung des “intellektualen Romans” bei Th. Mann. – Bonn, 1980.
12. Rupprich, Hans Geschichte der Deutschen Literatur von den Anfängen bis zur Gegenwart. Bd. 4, Die deutsche Literatur vom späten Mittelalter bis zum Barock. Teil 1. Das ausgehende Mittelalter, Humanismus und Renaissance. – 1370-1520/ von Hans Rupprich; neubearb. Von H. Heger, 2. Aufl., 1994. – 927 S.
13. Schmitt H.-J. (Hg.) Die Literatur der DDR. – München, 1983.
14. Weidemann V. Lichtjahre. Eine kurze Geschichte der deutschen Literatur von 1945 bis heute. – Köln, 2006.
15. Волощук Є. Відкриті питання модернізму (на матеріалі німецькомовних літератур) / Євгенія Волощук // Вікно в світ. Зарубіжна література : наукові дослідження, історія, методика викладання. – Київ, 2005. – № 1(19). – с. 86-117.
16. Волощук Є. Чарівна флейта Модерну. Духовно-естетичні тенденції німецькомовної модерністської літератури ХХ ст. у ліриці Р. М. Рільке, прозі Т. Манна, драматургії М. Фріша : [монографія] / Євгенія Волощук. – Київ : ВД Дмитра Бураго, 2008. – 528 с.
17. Маценка С. П. Ганс Якоб Крістоф фон Гріммельсгаузен. Текст лекції та методичні вказівки до теми. – Львів: ПАІС, 2008. – 28 с.
18. Маценка С. Середньовічна легенда “Селянин Гельмбрехт” Вернера Садівника крізь призму літературної герменевтики // Ренесансні студії/

Випуск 11. – Запоріжжя, 2006. – С.118-139.

19. Мислителі німецького Романтизму / Упоряд.: Рудницький Леонід, Фешовець Олег. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2003. – 588 с.
20. Мірошниченко М. Специфіка художнього світу Мартіна Вальзера. – АКФН. – Дніпропетровськ, 2006.
21. Наливайко Д. Німецький романтизм // Вікно в світ. – 1999. – № 1. – С. 90-115.
22. Наливайко Д. С., Шахова К. О. Зарубіжна література ХІХ сторіччя. Доба романтизму: Підручник. – К.: "Заповіт", 1997. – 464 с.
23. Наливайко Д. Українське літературне бароко в європейському контексті // Українське літературне бароко. – К.: Наукова думка, 1997. – С. 46-76.
24. Павлюк Х. Б. Творчість Теодора Шторма: поетика та проблематика: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філологічних наук: спец. 10.01.04 "Література зарубіжних країн" / Павлюк Христина Богданівна; Ін-т літ-ри ім. Т.Г.Шевченка. - К.: 2010. – 20 с.
25. Шалагінов Б. Б. Шлях Гете: Життя. Філософія. Творчість. – Харків: Ранок, 2003. – 287 с.
26. Шалгінов Б. Б. І. Кант: мислитель, естетик, мораліст (матеріали до лекції) // Наукові записки. Національний університет "Києво-Могилянська Академія". – Т. 48: Філологічні науки / НаУКМА; редкол.: В. Брюховецький та ін. – К., 2005. – С. 82-90.
27. Шаповалова М.С., Рубанова Г.Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури. Середні віки та Відродження. – Львів, 1982.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

Андрієнко О.В. Міфологічна семантика філософської казки «Крихітка Цахес» в аспекті індоєвропейського світосприйняття //

http://iai.donetsk.ua/ u/iai/dtp/CONF/2_2005/articles/stat41.html

[Institut für deutsche Sprache, Mannheim](#)

[Gesellschaft für deutsche Sprache, Wiesbaden](#)

[Wortschatz der deutschen Sprache](#)

[Grimm, Deutsches Wörterbuch](#)

[Newsgroup zur deutschen Sprache \(de.etc.sprache.deutsch bei Google, FAQs zur Newsgroup\)](#)

[Rechtschreibung mit Online-Prüfung, Grammatik, Morphologie und anderes woerterbuch.info - Deutsch-Englisch Wörterbuch mit 600.000 Übersetzungen und 125.000 Synonymen](#)

Бібліотеки:

<http://www.lib.msu.su> – Наукова бібліотека МДУ

<http://staatsbibliothek-berlin.de/> – Державна бібліотека в Берліні

<http://www.ub.fu-berlin.de/> – Бібліотека Берлінського вільного університету

<http://www.suub.uni-bremen.de/> – Бібліотека Бременського університету

<http://www.sub.uni-hamburg.de/> – Бібліотека Гамбургського університету

<http://www.zbmed.de/> – Національна медична бібліотека в Кельні

<http://www.nbu.gov.ua/> – Українська нац. бібліотека ім. В.И.Вернадського

<http://www.library.univ.kiev.ua/> – Наукова бібліотека ім. М.Максимовича Київського національного університету

<http://www-library.univer.kharkov.ua/> – Наукова бібліотека Харківського національного університету

<http://library.kharkov.ua/> – Харківська обласна наукова бібліотека ім. В.Короленко

Література англomовних країн

1. Literature of the English Middle Ages. "The Canterbury Tales" by Geoffrey Chaucer: structure, features of narrative style, themes of stories / Література англійського Середньовіччя. «Кентерберійські оповідання» Джеффри Чосера: структура, особливості оповідної манери, тематика оповідань.
2. English literature of the Renaissance. Features of English literature of the Renaissance / Англійська література доби Відродження. Риси англійської літератури Відродження.
3. Thomas More's utopia: features of an utopian society / Утопія Томаса Мора: риси утопічного суспільства.
4. William Shakespeare: periodization of creativity. Peculiarities of Shakespeare's picture of the world / Вільям Шекспір: періодизація творчості. Особливості шекспірівської картини світу.
5. Overview of the genre diversity of Shakespeare's work (tragedies, comedies, historical chronicles, sonnets) / Огляд жанрового різноманіття творчості Шекспіра (трагедії, комедії, історичні хроніки. Сонети).
6. Shakespeare's tragedy "Romeo and Juliet": conflict, themes, image of the main character / Трагедія Шекспіра «Ромео і Джульєтта»: конфлікт, теми, образ головного персонажа.
7. Interweaving of motifs of ancient mythology and English folklore in the comedy "A Midsummer Night's Dream" / Переплетення мотивів античної міфології та англійського фольклору у комедії «Сон літньої ночі».
8. The combination of the genre of tragicomedy and court masquerade (court masque) in Shakespeare's "The Tempest" / Поєднання жанру трагікомедії і придворного маскараду (court masque) у «Бурі» Шекспіра.
9. English literature of the Age of Enlightenment. The works of Daniel Defoe and Jonathan Swift / Англійська література доби Просвітництва. Творчість Данієля Дефо і Джонатана Свіфта
10. Defoe's enlightened puritanism in the novel "Robinson Crusoe" / Просвітницький пуританізм Дефо у романі «Робінзон Крузо».
11. Determination of the spiritual and moral state of a person in Swift's novel Gulliver's Travels / Визначення духовного і морального стану людини у романі Свіфта «Мандри Гуллівера».
12. Romanticism in English literature of the 19th century. Signs of literary romanticism / Романтизм в англійській літературі 19-го століття. Ознаки літературного романтизму.
13. The life and work of George Gordon Byron (1788-1824): the main poems and poems of Byron ("Don Juan", "She walks in beauty") / Життя та творчість

Джорджа Гордона Байрона (1788-1824): головні вірші і поеми Байрона («Дон Жуан», «Вона йде у всій красі»)

14. Romantic prose. Walter Scott's novel "Ivanhoe" (1819): content, title and theme / Романтична проза. Роман Вальтера Скотта «Айвенго» (1819): зміст, назва і тематика.

15. English realistic novel of the 19th century. Victorian literature / Англійський реалістичний роман 19 століття. Вікторіанська література.

16. Life and work of Charles Dickens / Життя і творчість Чарльза Діккенса.

17. William Thackeray ("Vanity Fair") / Вільям Теккерей («Ярмарок марнославства»).

18. Charlotte Brontë's novel "Jane Eyre" (1847): assertion of female identity in the conflict between passion and reason / Роман Шарлотти Бронте «Джен Ейр» (1847): ствердження жіночної ідентичності у суперечності почуттів (passion) та розуму (reason).

19. Emily Brontë's novel Thunder Pass (1847): love in the face of social inequality and injustice. The specificity of the narrative manner / Роман Емілі Бронте «Грозняний перевал» (1847): кохання в умовах соціальної нерівності та несправедливості. Специфіка оповідної манери.

20. Reflection of the aesthetic views of Oscar Wilde (1854-1900) in his life and work: the novel "Portrait of Dorian Gray" (1890) / Відображення естетичних поглядів Оскара Вайлда (1854-1900) у його житті та творчості: роман «Портрет Доріана Грея» (1890).

21. Modernism in English literature of the 20th century: features of modernism. Rudyard Kipling / Модернізм в англійській літературі 20-го століття: риси модернізму.

22. James Joyce's artistic principles and aesthetic innovations: the cycle of stories "The Dubliners" (1914) / Художні принципи та естетичні новації Джеймса Джойса: цикл оповідань «Дублінці» (1914).

23. Expansion of the genre framework of the novel in "Ulysses" by James Joyce (1922). The concept of "stream of consciousness" / Розширення жанрових рамок роману в «Уліссі» Джеймса Джойса (1922). Поняття «потoku свідомості».

24. The content of the notion of the theater of the absurd: the tragicomedy of the Irish playwright Samuel Beckett "Waiting for Godot" (1952) / Зміст поняття театр абсурду: трагікомедія ірландського драматурга Семюела Беккета «Чекаючи на Годо» (1952).

25. Modernism in American literature. Writers of the "lost generation". Ernest Hemingway (1899-1961) / Модернізм в американській літературі. Письменники «втраченого покоління». Ернест Хемінгвей (1899-1961).

26. Francis Scott Fitzgerald (1896-1940) ("The Great Gatsby", 1925): the destruction of the "American dream" / Френсіс Скотт Фіцджеральд (1896-1940) («Великий Гетсбі», 1925): руйнація «американської мрії».

27. Artistic searches in English literature of the second half of the 20th century. Symbolism and philosophical ideas in William Golding's novel "Lord of the Flies" (1954) / Художні пошуки в англійській літературі другої половини 20-го століття. Символіка і філософські ідеї у романі Вільяма Голдінга «Володар мух» (1954).

28. Intellectual prose of John Fowles (1926-2005): "The Collector" (1963). Signs of postmodernism in the novel / Інтелектуальна проза Джона Фаулза (1926-2005): «Колекціонер» (1963). Ознаки постмодернізму в романі.
29. The work of the English writer in the genre of science fiction, horror, fantasy, comics and anti-utopia by Neil Gaiman (1960) / Творчість англійського письменника в жанрі наукової фантастики, жахів, фентезі, коміксів і антиутопії Ніла Геймана (1960).
30. Nonconformism in American literature of the mid-20th century. Jerome David Salinger's (1919-2010) novel The Catcher in the Rye (1951): Portrait of Holden Caulfield / Нонконформізм в американській літературі середини 20 століття. Роман Джерома Девіда Селінджера (1919-2010) «Ловець у житті» (1951): образ Холдена Колфілда.
31. Dystopia in British and American literature. The content of the concept of dystopia. The origins of dystopia ("Utopia" by Thomas More) / Антиутопія у британській та американській літературах. Зміст поняття антиутопія. Витоки антиутопії («Утопія» Томаса Мора).
32. Manipulation of consciousness as the main theme of George Orwell's novel "1984" (1949) and the story-parable "Animal Farm" (1945) / Маніпуляція свідомістю як головна тема роману Джорджа Оруелла «1984» (1949) і повісті-притчі «Звіроферма» (1945).
33. Themes of freedom of choice, violence and "brainwashing" in Anthony Burgess's novel "A Clockwork Orange" (1962) / Теми свободи вибору, насилля і «промивання мізків» у романі Ентоні Берджеса «Механічний апельсин» (1962).
34. The combination of fiction with sharp social criticism in the novel "Fahrenheit 451" (1953) by the American writer Ray Bradbury (1920-2012) / Поєднання фантастики з гострим соціальним критицизмом у романі американського письменника Рея Бредбері (1920-2012) «451 за Фаренгейтом» (1953).
35. The Canadian writer's dystopian novel "The Handmaid's Tale" (2018): a world of distorted feelings and fears that a woman experiences in a totalitarian society. Biblical allusions in the novel / Роман-антиутопія канадської письменниці «Оповідь служниці» (2018): світ викривлених почуттів і страхів, які жінка відчуває в тоталітарному суспільстві. Біблійні алюзії у романі.

Рекомендована література

1. Зарубіжні письменники: енциклопедичний довідник у двох томах / ред. Н. Михальської, Б. Щавурського. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. Том 1. 824 с.; Том 2. 864 с.
2. Англійські письменники / пер. з нім. Романа Матвієва. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. 464 с.
3. Денісова Т. Н. Історія американської літератури. К. : Вид. дім «КиєвоМогилянська академія», 2012. 487 с.
4. Давиденко Г.Є., Стрельчук Г. М., Гричаник Н. І. Історія зарубіжної літератури ХХ ст. : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2007. 504 с.
5. Історія зарубіжної літератури 20 століття : навч. посібник. / В. І. Кузьменко, О. О. Гарачковська, М. В. Кузьменко та ін. К. : ВЦ «Академія», 2010. 496 с.

6. Hugh P. B. An Outline of American Literature. London and NY. : Longman, 1993. 255 p.
7. Knodel L.V. History of English & American literature. Kiev – 2019. 451 p.
7. Sikorska L. A. Short History of English Literature. Poznan : Wydawnictwo Poznanskie, 2011. 777 p.
8. Dudchenko M. M. Highlights of English and American Literature. Суми : ВТД Університетська книга, 2006. 445 с.

Критерії оцінювання

Об'єкт контролю – рівень засвоєння теоретичних знань і оволодіння професійно-методичними вміннями, сформованими у здобувача вищої освіти в результаті вивчення основної іноземної мови (читання, переклад і аналіз тексту, монологічне висловлювання з теми), теорії та практики перекладу.

Форма контролю – співбесіда з екзаменаторами, членами екзаменаційної комісії, що передбачає відповідь здобувача вищої освіти на перше, друге, третє та четверте питання екзаменаційного білета.

При оцінюванні усної відповіді на перше питання (монологічна розповідь за запропонованою темою) слід керуватися наступними критеріями:

Оцінка «**відмінно**» (23-25 балів) виставляється за:

- правильне та повне розкриття змісту матеріалу у зв'язку з поставленим комунікативним завданням;
- відповідність використання лексики у відповідності з поставленою комунікативною ситуацією;
- логічність та послідовність викладу матеріалу;
- вміння стилізувати, зіставляти, узагальнювати;
- вміння використовувати отримані теоретичні знання.

Оцінка «**добре**» (19-22 балів) виставляється за:

- правильне та повне розкриття змісту матеріалу у зв'язку з поставленим комунікативним завданням;
- відповідність використання лексики у відповідності з поставленою комунікативною ситуацією;
- логічність та послідовність викладу матеріалу;
- вміння стилізувати, зіставляти, узагальнювати;
- вміння використовувати отримані теоретичні знання;
- незначні, не грубі фактичні, граматичні помилки.

Оцінка «**задовільно**» (15-18 балів) виставляється за:

- знання і розуміння тільки основного програмового матеріалу;
- те, що у відповіді не теоретичне питання висвітлюється тільки теоретичний матеріал, не наводяться влучні приклади;
- спрощений виклад матеріалу;
- суттєві помилки.

Оцінка «**незадовільно**» (0-14 балів) виставляється за:

- незнання і нерозуміння основного програмового матеріалу;
- спрощений виклад матеріалу;
- суттєві помилки
- нелогічність та непослідовність викладу матеріалу.

Критерії оцінювання другого питання з перекладознавства:

Оцінка «**відмінно**» (23-25 балів) виставляється за:

- змістовність відповіді, повноту і правильність викладу (4 бали);
- послідовність, логічність викладу матеріалу (4 бали);
- вільне володіння термінологією (4 бали);
- підкріплення теоретичного матеріалу прикладами (4 бали);
- уміння аналізувати, зіставляти, робити висновки (3-4 бали);
- вміння вести дискусію з додаткових питань (3-4 бали);
- бездоганне володіння англійською мовою (1 бал).

Оцінки «**добре**» (19-22) виставляється за:

- змістовність відповіді, повноту і правильність викладу (4 бали);
- послідовність, логічність викладу матеріалу (4 бали);
- володіння термінологією (3-4 бали) ;
- підкріплення теоретичного матеріалу прикладами (3-4 бали);
- уміння аналізувати, зіставляти, робити висновки (3-4 бали);
- вміння вести дискусію з додаткових питань (2 бали).

Оцінки «**задовільно**» (15-18) виставляється за:

- змістовність відповіді, повноту і правильність викладу (3 бали);
- послідовність, логічність викладу матеріалу (3 бали);
- володіння термінологією (3 бали);
- підкріплення теоретичного матеріалу прикладами (2-3 бали);
- уміння аналізувати, зіставляти, робити висновки (2-3 бали);
- вміння вести дискусію з додаткових питань (2-3 бали).

Оцінка «**незадовільно**» (0-14) виставляється за:

- змістовність відповіді, повноту і правильність викладу (0-3 бали);
- послідовність, логічність викладу матеріалу(0-3 бали) ;
- володіння термінологією(0-2 бали) ;
- підкріплення теоретичного матеріалу прикладами (0-2 бали);
- уміння аналізувати, зіставляти, робити висновки (0-2 бали);
- вміння вести дискусію з додаткових питань (0-2 бали).

Критерії оцінювання знань третього питання білету з літератури:

23-25 балів – здобувач вільно володіє матеріалом, самостійно оцінює окремі літературні явища, викладає матеріал логічно, послідовно, трансформує одержану інформацію, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції. Здобувач добре орієнтується в особливостях літературної доби, правильно називає основних представників течій та напрямків, акцентує їх вклад у розвиток літератури та значення їх творчості для послідовників. Повністю розкриває характер літературних форм, підкреслює типові ознаки тем та мотивів.

19-22 бали – здобувач володіє матеріалом, самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст, однак припускається окремих недоліків: здебільшого це відсутність виразної особистісної позиції чи належної її аргументації. Називає основні особливості літературної доби та основних представників, акцентує значення їх творчості для послідовників. Називає літературні форми, теми та мотиви.

15-18 бал – здобувач відповідає осмислено, самостійно, але при цьому володіє елементарними навичками аналізу літературних явищ, за обсягом висловлювання сягає норми, його виклад загалом зв'язний, але відсутня самостійність суджень, їх аргументованість.

1-14 балів – здобувач не дає чіткої відповіді, висловлювання є лише набором фраз, які між собою не поєднуються за змістом, є непослідовними, відсутні факти, важливі для розуміння думки.

Критерії оцінювання четвертого питання – завдання з практики перекладу з англійської мови (переклад тексту):

«відмінно»: 23-25 балів – правильно перекладено 100% обсягу з використанням відповідної вивченої термінологіки та граматичних явищ; випускник вільно володіє матеріалом, самостійно оцінює окремі мовні явища, викладає матеріал логічно, послідовно, трансформує одержану інформацію, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції.

«добре»: 19-22 бали – перекладено не менше 90% обсягу, немає грубих помилок у передаванні лексичних та граматичних явищ; випускник володіє матеріалом, самостійно будує послідовну, повну та логічну відповідь, однак припускається окремих недоліків: здебільшого це відсутність належної аргументації.

«задовільно»: 18-21 бал – перекладено не менше ніж 50% обсягу, припускається незначна кількість грубих помилок у перекладі; випускник відповідає осмислено, самостійно, але при цьому володіє тільки елементарними навичками перекладу; відсутня самостійність суджень, їх аргументованість.

«незадовільно»: 1-14 балів – перекладено менше ніж 50%, або є велика кількість помилок; здобувач вищої освіти не дає чіткої відповіді, висловлювання є лише набором фраз, які між собою не поєднуються за змістом, є непослідовними, відсутні факти, важливі для розуміння думки.